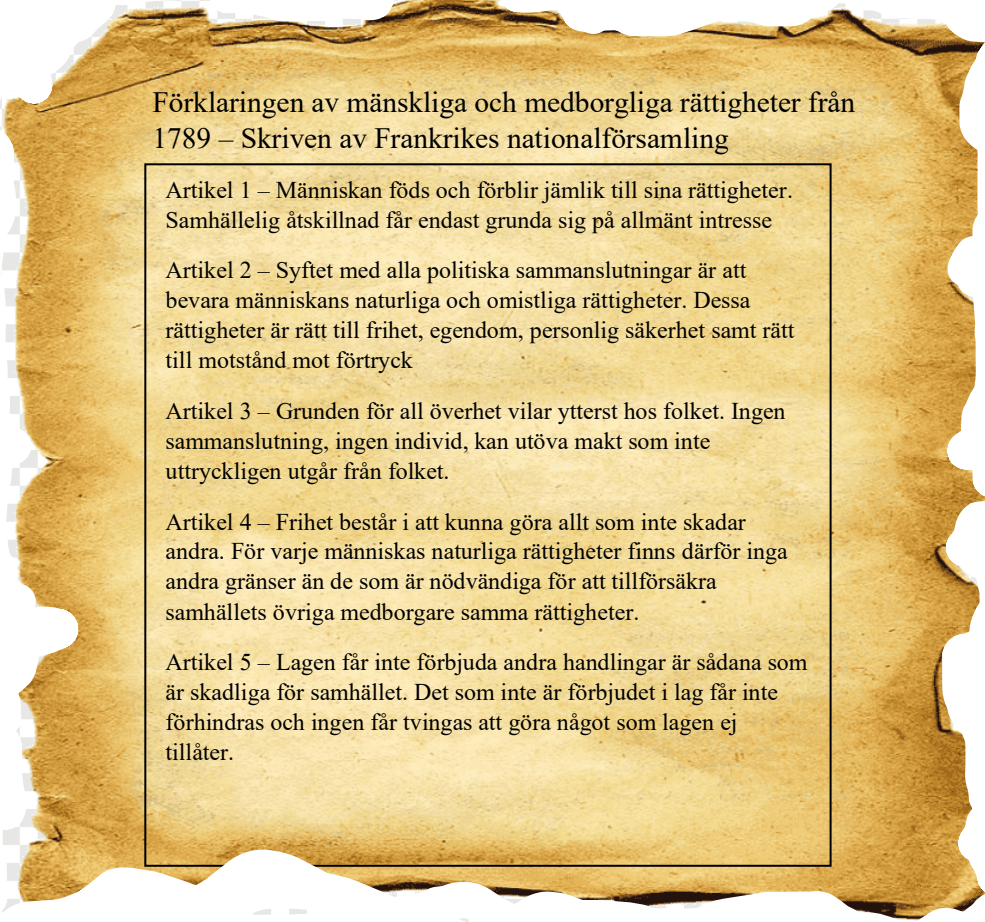

Tre texter från Franska revolutionen

Nedan följer tre dokument som kopplas till den franska revolutionen. Din uppgift är att läsa dokumenten och svara på frågorna efter varje dokument. Det finns en kort informationstext innan varje dokument läs det innan du läser dokumentet.

1. Förklaringen av de mänskliga och medborgliga rättigheterna från 1789.

1789 tog nationalförsamlingen och i synnerhet det tredje ståndet makten i Frankrike. Under maktövertagandet krävde de upplysta revolutionärerna att Frankrike skulle reformeras i grunden. Man publicerade då Förklaringen av de mänskliga och medborgliga rättigheterna som skulle utgöra grunden för republiken Frankrike. Läs dokumentet och svara på frågorna nedan. Dokumentet innehåller egentligen 17 artiklar men ni får läsa de första 11 av dem.

Förklaringen av mänskliga och medborgliga rättigheter från 1789 – Skriven av Frankrikes nationalförsamling

Artikel 1 – Människan föds och förblir jämlik till sina rättigheter. Samhällelig åtskillnad får endast grunda sig på allmänt intresse

Artikel 2 – Syftet med alla politiska sammanslutningar är att bevara människans naturliga och omistliga rättigheter. Dessa rättigheter är rätt till frihet, egendom, personlig säkerhet samt rätt till motstånd mot förtryck

Artikel 3 – Grunden för all överhet vilar ytterst hos folket. Ingen sammanslutning, ingen individ, kan utöva makt som inte uttryckligen utgår från folket.

Artikel 4 – Frihet består i att kunna göra allt som inte skadar andra. För varje människas naturliga rättigheter finns därför inga andra gränser än de som är nödvändiga för att tillförsäkra samhällets övriga medborgare samma rättigheter.

Artikel 5 – Lagen får inte förbjuda andra handlingar än sådana som är skadliga för samhället. Det som inte är förbjudet i lag får inte förhindras och ingen får tvingas att göra något som lagen ej tillåter.

Artikel 6 – Lagen är uttryck för den allmänna viljan. Alla medborgare har rätt att personligen eller genom ombud medverka i lagstiftningen. Lagen bör vara lika för alla, oberoende av om den skyddar eller bestraffar. Alla medborgare är lika inför lagen och har rätt att inneha alla offentliga ämbeten, befattningar och anställningar (...)

Artikel 7 – Ingen kan åtalas, häktas eller hållas fängslad utom ifall det finns upptagna i lagen och då endast i de former som lagen föreskriver. Den som påbjuder, utför eller låter utföra godtyckliga befällningar bör straffas (...)

Artikel 9 – Varje människa anses oskyldig till dess hon dömts skyldig. Om det är nödvändigt att gripa henne bör inte onödig hårdhet användas för att beröva henne friheten. Sådan hårdhet bör bestraffas strängt enligt lag.

Artikel 10 – Ingen får förföljas för sina, inte ens religiösa, så vida de inte tar sig i uttryck som stör den lagliga ordningen.

Artikel 11 – Fritt utbyte av tankar och åsikter är en av människans värdefullaste rättigheter. Varje medborgare äger därför rätt att fritt yttra sig i tal, skrift och tryck, men kan stå till svars för missbruk av denna frihet i de fall som lagen stadgar.

Frågor till första dokumentet:

1. Sammanfatta kort vad som står i dokumentet.
2. Vad utmärker dokumentet, vad säger det? Hur sägs det? Vilka ord/begrepp är centrala?
3. Utifrån vad du vet om Frankrike innan revolutionen, hur menar revolutionärerna att samhället bör förändras?
4. Utifrån upplysningstraditionen vilka likheter ser du med upplysningssidealen och dokumentet?
5. Dokumentet talar återkommande om medborgaren. Vilka var egentligen medborgarna?

2. Dokument från Skräckväldet, 1793

Skräckväldet utgör den mest radikala delen av franska revolutionen. Det uttryckte sig tydligt i att tiotusentals människor blev mördade till följd av att de dömts eller misstänkts för att vara antirevolutionärer. Jakobinerna med ledning av Robespierre tog makten i Frankrike 1793 och började snabbt mörda och fördriva meningsmotståndare. Dokumentet nedan är ett direktiv från Jakobinerna tidigare tid vid makten. Läs dokumentet och svara på frågorna nedan.

Omedelbart efter offentliggörandet av det här dokumentet ska alla misstänka inom territoriet som fortfarande är på fri fot tas i förvar.

De misstänka är:

- De som genom sitt beteende, föreningar, kommentarer eller skrifter har visat sig hängivna till tyranni, federalism eller frihetfientlighet.
- De som inte kunnat visa på hängivenhet till republiken.
- Tjänstemännen som blivit avstängda eller avsatta av nationalförsamlingen eller dess kommissionärer och inte blivit återinsatta till sin tjänst.
- De tidigare adelsgrupperna tillsammans med män, kvinnor, barn, fäder mödrar, bröder, systrar och emigranternas betjänter som inte visat hängivenhet till revolutionen.
- De som har emigrerat från 1 juli 1789 och offentliggörandet av tillägget från 30 mars 1792 även om det har återvänt till Frankrike.

Frågor till andra dokumentet:

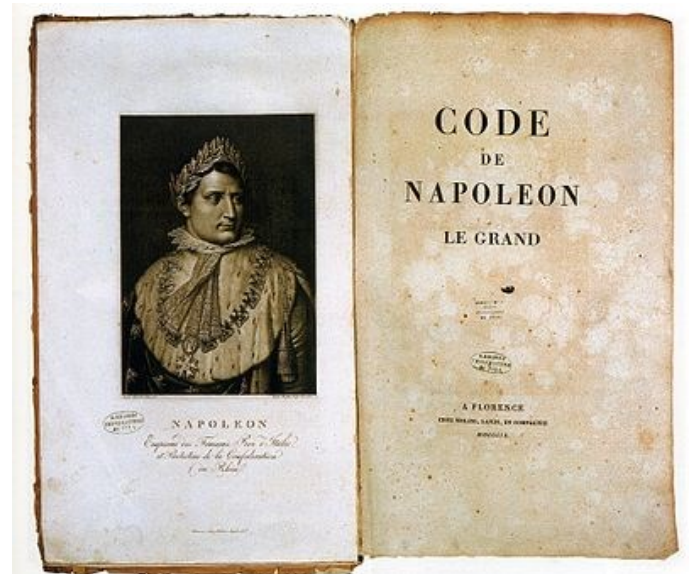
1. Sammanfatta vad som står i dokumentet?
2. Vilka grupper i samhället vill framförallt Jakobinerna åt?
3. Vilket samhälle ger dokumentet intrycket av?
4. I relation till första dokumentet, vad är de största skillnaderna och likheterna?
5. Vad finns det i Jakobinerna syn på revolutionen som gör att de är villiga att häkta och fängsla så stora grupper?
6. Är det här en praktisk tillämpning på upplysningsidealen?

3. Några utdrag från lagboken Code Napoleon 1803

Code Napoleon är en lagbok som den franska kejsaren och ledaren Napoleon Bonaparte lät sig skriva några år efter hans maktövertagande 1799 nämligen 1804. Det är en viktig bok eftersom det är den första heltäckande lagboken i Frankrike sedan revolutionen. På grund av revolutionen politiska kaos kunde man inte enas om en övergripande lagbok under revolutionsåren. Code Napoleon blev en viktig brytpunkt där tydligt definierade lagar började gälla över hela Frankrike. Lagboken innehåller över 2200 paragrafer och är därför svår att överblicka men nedan följer några utdrag från lagboken.

Bok 1: Kapitel 1.

1. Lagarna är verkställande över det hela franska territoriet. (...) De ska följas i alla delar av republiken från det ögonblick då lagarna kan vara kända.
2. Lagarna ska verkställas i framtiden, den har ingen retroaktiv verkan.
7. Utövandet av medborgliga rättigheter är oberoende av medborgaren kvalitet.
8. Varje fransman ska åtnjuta dessa medborgliga rättigheter.

Kapitel 2.

17. Kvalitén att vara fransman skall gå förlorad om medborgaren tar ett medborgarskap hos en främmande makt, tar en anställning hos främmande makt (...) flytta till främmande makt utan intentionen att flytta tillbaka.

Kapitel 6.

212. Mannen ska skydda sin kvinna, frun ska lyda sin man.
213. Frun är tvungen att leva med sin man och följa honom till alla platser han anser vara lämpliga. Mannen är skyldig att tillhandahålla det livsnödvändiga till sin fru.
229. Mannen i ett äktenskap kan begära skilsmässa om frun har varit otrogen.

230. Kvinnan i ett äktenskap kan begära skilsmässa om mannen har varit otrogen.

Bok 2: Kapitel 3.

544. Egendom är rätten att åtnjuta och förfoga över saker på det mest absoluta sättet, förutsatt att de inte används på ett sätt som är förbjudet enligt lagen eller stadgarna.

545. Ingen är obligerad att ge upp sin egendom om inte det gäller den allmänna nyttan eller för en rättvis och tidigare uppgörelse.

Frågor till tredje dokumentet:

1. Sammanfatta vad paragraferna säger
2. I relation till vad som står i första dokumentet vad är skillnaden och likheterna?
3. Code Napoleon är ett historiskt viktigt dokument och är den första lagboken tydligt lagstiftar kring vissa rättigheter. Resonera kring vad som är nytt i Code Napoleon utifrån frågorna.
4. Utifrån de tre dokumenten som du läst. Vad säger det om den franska revolutionens förlopp och vilka konsekvenser det fick?